

NUMERII
DEUTERONOMUL

BIBLIA

DUPĂ TEXTUL EBRAIC

NUMERII

DEUTERONOMUL

EDIȚIE ÎNGRIJITĂ DE
MARIA FRANCISCA BĂLTĂCEANU
ȘI MONICA BROȘTEANU

TRADUCERE, STUDII INTRODUCATIVE ȘI NOTE DE
MARIA FRANCISCA BĂLTĂCEANU, MONICA BROȘTEANU,
MELANIA BĂDIC, ȘTEFAN COLCERIU, EMANUEL CONȚAC,
OCTAVIAN FLORESCU, VICTOR-LUCIAN GEORGESCU,
CRISTINEL IATAN, ALEXANDRU MIHĂILĂ,
DELIA MIHĂILĂ, OVIDIU PIETRĂREANU,
TARCIZIU-HRISTOFOR ȘERBAN, SILVIU TATU

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

© HUMANITAS, 2021, pentru prezenta ediție

CUPRINS

Abrevieri și sigle	7
Transliterări din ebraică	17
Notă asupra ediției	19
NUMERII	23
Introducere la Numeri	25
Numerii	43
Note la Numeri	127
DEUTERONOMUL	239
Introducere la Deuteronom	241
Deuteronomul	271
Note la Deuteronom	347
Bibliografie	471

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Traducerea de față urmează textul masoretic din Biblia Hebraica Stuttgartensia (BHS), *editio quinta emendata* (1997) și Biblia Hebraica Quinta (BHQ) pentru Deuteronom (fascicul apărut în 2007) – ediții critice realizate după *Codex Leningradensis*.

Participanții la acest proiect aparțin mai multor confesiuni: ortodoxă, catolică, baptistă și pentecostală, încercându-se astfel realizarea unui text acceptabil pentru toți. Domeniile de expertiză ale participanților sunt teologie, științe biblice, filologie clasică, orientalistică, istorie, arheologie, iudaism.

Traducătorii și-au propus să realizeze o versiune cât mai apropiată de textul ebraic, pe cât permite limba română. Registrul stilistic și lexical ales a urmărit păstrarea legăturii dintre prezenta versiune și alte traduceri care fac parte din tradiția biblică românească. Dacă în limba română veche nu există termeni care să denumească în mod adecvat realitățile din Orientul Apropiat Antic biblic sau concepte specifice universului biblic, traducătorii au recurs, în ultimă instanță, și la neologisme (de ex., consacrare, jubileu, libație, nazireat, sabat, sanctuar, siclu, semnal).

S-au păstrat expresiile specifice (de ex. „preoții unși cărora le-a plinit mâna spre a fi preoți“, „a afla trecere“, „cei care deschid

pântecele“), inclusiv unele redundanțe caracteristice (de ex. „Rogu-te, nu ne împovăra cu păcatul pe care l-am făcut în chip nesăbuit și cu care am păcătuit!“; „Până când această adunare rea va tot cârți împotriva mea? Cântirile fiilor lui Israel, cu care cârtesc împotriva mea, le-am auzit“).

S-a urmărit menținerea metaforelor, chiar dacă uneori ar putea suna mai neobișnuit pentru omul modern (de ex. „Acesta este legământ de sare veșnic înaintea Domnului pentru tine și pentru seminția ta împreună cu tine“; „fă-ți un [șarpe] înfocat și pune-l pe un stâlp; oricine este mușcat să se uite la el și va trăi“; „În ziua următoare Paștelui au ieșit fiii lui Israel cu braț înalt sub ochii tuturor egiptenilor“; „iar fiii voștri vor fi păstori prin pustiu patruzeci de ani și vor purta desfrânările voastre până ce leșurile voastre se vor sfârși în pustiu“).

S-a dat o atenție deosebită topicii – factor important de accentuare, dar și de conferire a unei anume muzicalități textului (de ex. „Fiii lui Israel să facă Paștele la sorocul lui. În a paisprezecea zi, în luna aceasta, în amurg, să-l faceți la sorocul lui; după toate rânduielile lui și după toate hotărârile lui să-l faceți“). În unele cazuri, au fost păstrate structurile anacolutice din original: „Însă omul care este curat și nu este pe drum, dar nu are grijă să facă Paștele, sufletul acela să fie tăiat din poporul său, căci n-a adus ofranda Domnului la sorocul ei.“

Textele care au valențe poetice speciale au fost puse în pagină de o manieră care face ușor de recunoscut registrul stilistic diferit al acestor texte. Cititorul știe, de bună seamă, că poezia ebraică nu are la bază rima, ci diverse construcții paralele și asonanțe sau aliterații, ultimele două procedee nefiind de obicei traductibile în limba-țintă. Un exemplu de structură cu valențe poetice: „Când este un profet între voi, / [Eu], Domnul, în vedenie mă fac cunoscut lui, / în vis îi grăiesc. / Nu așa e cu slujitorul meu Moise; / el este credincios în toată casa

mea. / Gură către gură îi grăiesc, / aievea, și nu în cimilituri, / și înfățișarea Domnului o privește.“

S-a respectat textul masoretic, chiar și în acele versete despre care există indicii clare că nu păstrează cea mai veche lecțiune. De exemplu, secvența masoretică „fiii lui Israel“ din Deut 32:8 are un caracter secundar. Manuscrise mai vechi, descoperite la Qumran, conțin lecțiunea *b^enē^y 'elōhīm* „fiii lui Dumnezeu“, confirmată și de Septuaginta. Variațiile textuale de felul acesta, precum și „expandările“ hermeneutice din targumuri, sunt semnalate și comentate în aparatul de note care însoțește traducerea. De asemenea, în unele locuri „disperate“, echivalările paralele din versiunile antice ne-au oferit o soluție, pe care am semnalat-o și în note (de ex. în cazul unor hapaxuri, ca *y^ezannēq*, din Deut 33:22).

S-a ținut seama de cazurile în care, față de textul scris (*ketiv* – de la *KTB* „a scrie“), textul masoretic însuși propune o emendare (*qere* – de la *QR* „a citi“). Dacă uneori au fost necesare completări pentru înțelegerea textului, acestea au fost puse între paranteze drepte.

Privitor la așezarea în pagină, s-a păstrat în general împărțirea în paragrafe din ediția originală.

Notele explicative însoțesc textul traducerii la sfârșitul fiecărei cărți. Ele oferă atât variantele semnificative din Pentateuhul Samaritean, Septuaginta, Vulgata și Peșitta, cât și comentarii care ajută la mai buna înțelegere a textului: explicarea anumitor *realia*, lămurirea unor concepte specific biblice, evidențierea unor paralele cu alte texte biblice sau cu literatura/istoria Orientului Apropiat antic, posibile emendări ale textului sau redarea sensului literal atunci când unele emendări foarte probabile au fost acceptate în traducere.

Numele proprii au fost redată într-o transliterare simplă (urmând ca în note să apară o transliterare cât mai exactă).

Conform principiilor ortografice generale, numele deja intrate în limbă au fost redată așa cum sunt ele tradițional cunoscute (de ex. Moise, nu Moșe; Iosua, nu Yehoșua).

Traducerea se adresează unui grup larg de cititori, profilul de bază al destinatarului fiind omul interesat de probleme biblice, fără să dețină o pregătire specializată în domeniu.

Ținând seama că este vorba de un text care provine dintr-un trecut îndepărtat, că există o tradiție îndelungată a traducerii Bibliei în limba română, că textul rămâne contemporan cu toate generațiile, s-a urmărit echivalarea lui într-o limbă actuală, firească, evitând atât arhaismele devenite aproape de neînțeles, cât și neologismele stridente și lipsite de conotații poetice.

Am dorit astfel să ne apropiem, pe cât posibil, de frumusețea originalului: pentru omul credincios ea este „semnătura“ Duhului lui Dumnezeu.

NUMERII

NUMERII

1 ¹Și a grăit Domnul către Moise în pustiu Sinai, la Cortul Întâlnirii, în prima [zi] a lunii a doua, în al doilea an de la ieșirea lor din țara Egiptului, zicând: ²„Faceți numărătoarea întregii adunări a fiilor lui Israel, pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, pe toți cei de parte bărbătească, unul câte unul, ³de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste din Israel. Să-i numărați, tu și Aron, după cetele lor. ⁴Împreună cu voi să fie câte un bărbat pentru fiecare trib – căpetenie a casei părinților săi. ⁵Acestea sunt numele bărbaților care să stea alături de voi:

pentru Ruben – Elițur, fiul lui Ședeur,

⁶pentru Simeon – Șelumiel, fiul lui Țurișaddai,

⁷pentru Iuda – Nahșon, fiul lui Amminadav,

⁸pentru Isahar – Netanel, fiul lui Țuar,

⁹pentru Zabulon – Eliav, fiul lui Helon,

¹⁰pentru fiii lui Iosif: pentru Efraim – Elișama, fiul lui Ammihud,

pentru Manase – Gamliel, fiul lui Pedahțur,

¹¹pentru Beniamin – Avidan, fiul lui Ghideoni,

¹²pentru Dan – Ahiezer, fiul lui Ammișaddai,

¹³pentru Așer – Paghiel, fiul lui Ohran,

¹⁴pentru Gad – Eliasaf, fiul lui Deuel,

¹⁵pentru Neftali – Ahira, fiul lui Enan.

¹⁶Aceștia sunt cei aleși ai adunării, mai-marii triburilor părinților lor – căpetenii peste miile lui Israel.“

¹⁷Moise și Aron i-au luat pe acești bărbați, înscriși pe nume, ¹⁸și au strâns întreaga adunare în prima [zi] a lunii a doua, iar aceia s-au trecut după spițe, pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, unul câte unul, ¹⁹precum i-a poruncit Domnul lui Moise; și i-a numărat în pustiul Sinai.

²⁰Și au fost: fiii lui Ruben, întâiul-născut al lui Israel, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, unul câte unul, toți cei de parte bărbătească, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ²¹cei numărați din tribul lui Ruben – patruzeci și șase de mii cinci sute.

²²Dintre fiii lui Simeon, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, numărați după numele lor, unul câte unul, toți cei de parte bărbătească, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ²³cei numărați din tribul lui Simeon – cincizeci și nouă de mii trei sute.

²⁴Dintre fiii lui Gad, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ²⁵cei numărați din tribul lui Gad – patruzeci și cinci de mii șase sute cincizeci.

²⁶Dintre fiii lui Iuda, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ²⁷cei numărați din tribul lui Iuda – șaptezeci și patru de mii șase sute.

²⁸Dintre fiii lui Isahar, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ²⁹cei numărați din tribul lui Isahar – cincizeci și patru de mii patru sute.

³⁰Dintre fiii lui Zabulon, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în

sus, toți cei care ies la oaste ³¹cei numărați din tribul lui Zabulon – cincizeci și șapte de mii patru sute.

³²Dintre fiii lui Iosif: dintre fiii lui Efraim, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ³³cei numărați din tribul lui Efraim – patruzeci de mii cinci sute.

³⁴Dintre fiii lui Manase, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ³⁵cei numărați din tribul lui Manase – treizeci și două de mii două sute.

³⁶Dintre fiii lui Beniamin, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ³⁷cei numărați din tribul lui Beniamin – treizeci și cinci de mii patru sute.

³⁸Dintre fiii lui Dan, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ³⁹cei numărați din tribul lui Dan – șazeci și două de mii șapte sute.

⁴⁰Dintre fiii lui Așer, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ⁴¹cei numărați din tribul lui Așer – patruzeci și una de mii cinci sute.

⁴²Fiii lui Neftali, spițele lor pe familiile lor și pe casele părinților lor, după numele lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste ⁴³cei numărați din tribul lui Neftali – cincizeci și trei de mii patru sute.

⁴⁴Aceștia au fost cei numărați, pe care i-au numărat Moise și Aron și mai-marii lui Israel, doisprezece bărbați – câte unul pentru casa părinților săi. ⁴⁵Toți cei numărați dintre fiii lui Israel, pe casele părinților lor, de la douăzeci de ani în sus, toți cei care ies la oaste în Israel, ⁴⁶așadar toți cei numărați au fost

șase sute trei mii cinci sute cincizeci. ⁴⁷Leviții, însă, după tribul părinților lor, nu au fost numărați printre aceștia.

⁴⁸Domnul a grăit către Moise, zicând: ⁴⁹„Numai tribul lui Levi să nu-l numeri și capetele lor să nu le pui la socoteală printre fiii lui Israel, ⁵⁰ci tu rânduiește-i pe leviți pentru Lăcașul Mărturie, pentru toate lucrurile lui și pentru tot ce ține de el. Ei să poarte Lăcașul și toate lucrurile lui, ei să-l slujească și în jurul Lăcașului să-și așeze tabăra. ⁵¹La pornirea Lăcașului, leviții să-l dea jos, și la așezarea taberei Lăcașului, leviții să-l ridice, iar oricine altcineva care se apropie să fie omorât. ⁵²Fiii lui Israel să-și așeze tabăra, fiecare cu tabăra sa și fiecare lângă steagul său, după cetele lor, ⁵³dar leviții să-și așeze tabăra în jurul Lăcașului Mărturie, ca să nu vină mânie peste adunarea fiilor lui Israel, iar leviții să se îngrijească de îndatoririle de la Lăcașul Mărturie.“ ⁵⁴Fiii lui Israel au făcut întocmai cum i-a poruncit Domnul lui Moise; așa au făcut.

2 ¹Domnul a grăit către Moise și către Aron, zicând: ²„Fiecare lângă steagul său, cu însemnele casei părinților lor să-și așeze tabăra fiii lui Israel; de jur împrejur, cu fața spre Cortul Întâlnirii să-și așeze tabăra.

³Cei ce își așază tabăra la răsărit, înspre soare-răsare, să fie [cei de sub] steagul taberei lui Iuda, după cetele lor, iar mai-marele fiilor lui Iuda este Nahșon, fiul lui Amminadav, ⁴și oastea celor numărați ai lor: șaptezeci și patru de mii șase sute. ⁵Cei care își așază tabăra lângă el să fie tribul lui Isahar, iar mai-marele fiilor lui Isahar este Netanel, fiul lui Țuar, ⁶și oastea celor numărați ai lui: cincizeci și patru de mii patru sute; ⁷[și] tribul lui Zabulon, iar mai-marele fiilor lui Zabulon este Eliav, fiul lui Helon, ⁸și oastea celor numărați ai lui: cincizeci și șapte de mii patru sute. ⁹Toți cei numărați din tabăra lui Iuda: o sută optzeci și șase de mii patru sute, după cetele lor. Ei să pornească cei dintâi.

¹⁰Steagul taberei lui Ruben să fie spre miazăzi, după cetele lor, iar mai-marele fiilor lui Ruben este Elițur, fiul lui Ședeur, ¹¹și oastea celor numărați ai lui: patruzeci și șase de mii cinci sute. ¹²Cei care își așază tabăra lângă el să fie tribul lui Simeon, iar mai-marele fiilor lui Simeon este Șelumiel, fiul lui Țuri-Șaddai, ¹³și oastea celor numărați ai lui: cincizeci și nouă de mii trei sute; ¹⁴și tribul lui Gad, iar mai-marele fiilor lui Gad este Eliasaf, fiul lui Reuel, ¹⁵și oastea celor numărați ai lor: patruzeci și cinci de mii șase sute cincizeci. ¹⁶Toți cei numărați din tabăra lui Ruben: o sută cincizeci și una de mii patru sute cincizeci, după cetele lor. Ei să pornească în al doilea rând.

¹⁷Apoi va porni Cortul Întâlnirii, tabăra leviților în mijlocul taberelor. Precum și-au așezat tabăra, așa să pornească, fiecare la rândul său, după steagurile lor.

¹⁸Steagul taberei lui Efraim, după cetele lor, să fie spre apus, iar mai-marele fiilor lui Efraim este Elișama, fiul lui Ammihud, ¹⁹și oastea celor numărați ai lor: patruzeci de mii cinci sute. ²⁰Lângă el să fie tribul lui Manase, iar mai-marele fiilor lui Manase este Gamliel, fiul lui Pedahtur, ²¹și oastea celor numărați ai lor: treizeci și două de mii două sute; ²²și tribul lui Beniamin, iar mai-marele fiilor lui Beniamin este Avidan, fiul lui Ghideoni, ²³și oastea celor numărați ai lor: treizeci și cinci de mii patru sute. ²⁴Toți cei numărați din tabăra lui Efraim: o sută opt mii o sută, după cetele lor. Ei să pornească în al treilea rând.

²⁵Steagul taberei lui Dan să fie spre miazănoapte, după cetele lor, iar mai-marele fiilor lui Dan este Ahiezer, fiul lui Ammișaddai, ²⁶și oastea celor numărați ai lor: șaiszeci și două de mii șapte sute. ²⁷Cei care își așază tabăra lângă el să fie tribul lui Așer, iar mai-marele fiilor lui Așer este Paghiel, fiul lui Ohran, ²⁸și oastea celor numărați ai lor: patruzeci și una de mii cinci sute; ²⁹[și] tribul lui Neftali, iar mai-marele fiilor lui Neftali este Ahira, fiul lui Enan, ³⁰și oastea celor numărați ai

lor: cincizeci și trei de mii patru sute. ³¹Toți cei numărați din tabăra lui Dan: o sută cincizeci și șapte de mii șase sute. Ei să pornească cei din urmă, după steagurile lor.

³²Aceștia sunt cei numărați dintre fiii lui Israel pe casele părinților lor, toți cei numărați din tabere, pe oștile lor: șase sute trei mii cinci sute cincizeci. ³³Leviții însă nu au fost numărați printre fiii lui Israel, precum i-a poruncit Domnul lui Moise. ³⁴Fiii lui Israel au făcut întocmai cum i-a poruncit Domnul lui Moise; așa și-au așezat tabăra, după steagurile lor, și așa au pornit, fiecare pe familiile lui și pe casele părinților lui.

3 ¹Iar aceștia sunt urmașii lui Aron și ai lui Moise în ziua când Domnul a vorbit cu Moise în muntele Sinai. ²Acestea sunt numele fiilor lui Aron: întâiul-născut, Nadav, apoi Avihu, Eleazar și Itamar. ³Acestea sunt numele fiilor lui Aron, preoții unși cărora le-a plinit mâna spre a fi preoți. ⁴Nadav și Avihu au murit în fața Domnului, când au adus foc străin în fața Domnului în pustiul Sinai, și nu au avut fiu. Eleazar și Itamar au slujit ca preoți în fața lui Aron, tatăl lor.

⁵Domnul a grăit către Moise, zicând: ⁶„Apropie tribul lui Levi și pune-l să stea înaintea lui Aron, preotul, ca ei să-l slujească, ⁷să se îngrijească de îndatorirea lui și de îndatorirea întregii adunări față de Cortul Întâlnirii, îndeplinind slujirea Lăcașului, ⁸să se îngrijească de toate lucrurile Cortului Întâlnirii și de îndatorirea fiilor lui Israel, îndeplinind slujirea Lăcașului. ⁹Să-i dai pe leviți lui Aron și fiilor lui; dintre fiii lui Israel, ei să fie dați lui întru totul. ¹⁰Iar pe Aron și pe fiii lui să-i rânduiești ca ei să se îngrijească de preoția lor. Oricine altcineva se apropie să fie omorât.“

¹¹Domnul a grăit către Moise, zicând: ¹²„Eu, iată, i-am luat pe leviți din mijlocul fiilor lui Israel în locul tuturor celor întâi-născuți, care deschid pânțele, dintre fiii lui Israel; ai mei vor fi leviții, ¹³căci ai mei sunt toți cei întâi-născuți – în ziua când

i-am lovit pe toți cei întâi-născuți din țara Egiptului, am pus deoparte pentru mine pe toți cei întâi-născuți din Israel, de la om până la dobitoc; ai mei vor fi. Eu sunt Domnul!”

¹⁴Și Domnul a grăit către Moise în pustiul Sinai, zicând: ¹⁵„Numără-i pe fiii lui Levi pe casele părinților lor, pe familiile lor; pe toți cei de parte bărbătească de la o lună în sus să-i numeri.“ ¹⁶Moise i-a numărat după cuvântul Domnului, precum i s-a poruncit. ¹⁷Aceștia au fost fiii lui Levi pe numele lor: Gherșon și Qehat și Merari. ¹⁸Acestea sunt numele fiilor lui Gherșon, pe familiile lor: Livni și Șimi; ¹⁹și fiii lui Qehat, pe familiile lor: Amram și Ițhar, Hebron și Uzziel; ²⁰și fiii lui Merari, pe familiile lor: Mahli și Muși.

Acestea sunt familiile leviților, pe casele părinților lor. ²¹Ale lui Gherșon sunt familia livniților și familia șimiților. Acestea sunt familiile gherșoniților. ²²Cei numărați ai lor, după numărul tuturor celor de parte bărbătească, de la o lună în sus, cei numărați ai lor, au fost șapte mii cinci sute. ²³Familiile gherșoniților aveau să-și așeze tabăra în spatele Lăcașului, spre apus. ²⁴Mai-marele casei părintelui la gherșoniți era Eliasaf, fiul lui Lael. ²⁵Îndatorirea fiilor lui Gherșon la Cortul Întâlnirii privea Lăcașul și Cortul: învelitoarea lui și perdeaua de la intrarea Cortului Întâlnirii, ²⁶și draperiile curții, și perdeaua de la intrarea în curtea din jurul Lăcașului și al altarului, și funiile, și toată slujirea legată de el.

²⁷Ale lui Qehat sunt familia amramiților, familia ițhariților, familia hebroniților și familia ozzieliților. Acestea sunt familiile qehatiților. ²⁸După numărul tuturor celor de parte bărbătească de la o lună în sus – opt mii șase sute, care se îngrijesc de îndatoririle la Sfântul Lăcaș. ²⁹Familiile fiilor lui Qehat aveau să-și așeze tabăra lângă latura dinspre miazăzi a Lăcașului. ³⁰Mai-marele casei părintelui la familiile qehatiților era Elițafan, fiul lui Uzziel. ³¹Îndatorirea lor privea Chivotul, și Masa,